

Cauza C-300/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

7 iulie 2020

Instanța de trimitere:

Bundesverwaltungsgericht (Germania)

Data deciziei de trimitere:

4 mai 2020

Reclamantă și recurentă:

Bund Naturschutz in Bayern e. V.

Pârât și intimat:

Landkreis Rosenheim

Cu participarea:

Landesrechtsanwaltschaft Bayern, Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht

Obiectul procedurii principale

Admisibilitatea și temeinicia cererii unei asociații de protecție a mediului de control al legalității unui regulament național privind o arie protejată peisagistic

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE privind clarificarea aspectului dacă, înainte de adoptarea unui regulament în materie de protecție a naturii privind o arie protejată peisagistic, dreptul Uniunii impune o evaluare ecologică strategică sau, cel puțin, o decizie a statului membru privind efectuarea unei astfel de evaluări

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (JO 2001, L 197, p. 30, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 135) trebuie interpretat în sensul că un cadru în care punerea în aplicare a proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva 2011/92/UE (Directiva EEM) va putea fi autorizată în viitor este definit deja atunci când un regulament privind protejarea naturii și a peisajului prevede interdicții generale cu posibilitatea scutiilor, precum și obligații de autorizare care nu au o legătură specifică cu proiectele menționate în anexele la Directiva EEM?
- 2) Articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/42/CE trebuie interpretat în sensul că planurile și programele au fost elaborate pentru agricultură, silvicultură, utilizarea terenului etc. atunci când acestea urmăresc să definească un cadru de referință tocmai pentru unul sau mai multe dintre aceste sectoare? Sau, pentru a proteja natura și peisajul, este suficient să se prevadă interdicții generale și obligații de autorizare care trebuie examinate în cadrul procedurilor de aprobare privind un număr mare de proiecte și de utilizări și care pot avea efecte indirecte („în mod automat”) asupra unuia sau mai multora dintre aceste sectoare?
- 3) Articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2001/42/CE trebuie interpretat în sensul că un cadru în care punerea în aplicare a proiectelor va putea fi autorizată în viitor este definit atunci când un regulament adoptat în scopul protejării naturii și a peisajului stabilește interdicții generale și obligații de autorizare pentru o serie de proiecte și de măsuri efectuate în aria de conservare, descrise în mod abstract, dar la adoptarea acestuia nu sunt nici previzibile, nici preconizate proiecte concrete, neexistând, așadar, o legătură specifică cu proiectele concrete?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (Directiva EEPP), în special considerentele (10) și (11) și articolul 3

Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (Directiva EEM) (JO 2012, L 26, p. 1), în special anexele I și II

Dispozițiile naționale invocate

Codul de procedură administrativă (VwGO), articolul 47

Legea privind dispozițiile suplimentare de reglementare a căilor de atac în materie de mediu prevăzute de Directiva 2003/35/CE (Legea privind căile de atac în materie de mediu – UmwRG), articolele 1 și 2

Legea privind evaluarea efectelor asupra mediului (UVPG), articolele 2 și 35

Legea privind protecția naturii și conservarea peisajelor (Legea federală privind protecția naturii – BNatSchG), articolele 20 și 26

Legea bavareză privind protecția naturii, conservarea peisajelor și activitățile în aer liber (Legea bavareză privind protecția naturii – BayNatSchG), articolele 12, 18 și 51

Regulamentul districtului Rosenheim privind aria protejată peisagistic „Inntal Süd” din 10 aprilie 2013 (Regulamentul LSG), articolele 1, 3, 4, 5 și 7

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Aceste întrebări au fost formulate în cadrul unui litigiu între o asociație recunoscută în temeiul UmwRG (denumită în continuare „reclamanta”) și Landkreis Rosenheim (denumit în continuare „pârâtul”) în legătură cu validitatea unui regulament privind o arie protejată peisagistic.
- 2 Pârâtul a adoptat Regulamentul LSG cu efect de la 27 aprilie 2013. În cursul procedurii de adoptare a regulamentului, acesta a implicat reclamanta, însă nu a efectuat o evaluare ecologică strategică și nici o preevaluare în vederea unei astfel de evaluări.
- 3 Regulamentul LSG plasează sub regim de protecție o zonă cu o suprafață de aproximativ 4 021 de hectare. În cadrul ariei protejate peisagistic sunt interzise toate acțiunile care modifică caracterul acesteia sau care contravin obiectivului de protecție urmărit de aria protejată peisagistic.
- 4 Reclamanta contestă Regulamentul LSG prin intermediul unei cereri de control al legalității. Prima instanță a respins cererea ca inadmisibilă. Instanța de trimitere se pronunță cu privire la recurs.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

Cu privire la relevanța întrebărilor preliminare pentru soluționarea litigiului

- 5 Potrivit dreptului național, recursul formulat de reclamantă este inadmisibil. În temeiul VwGO, calitatea procesuală activă pentru cererea de control al legalității lipsește, întrucât reclamanta nu poate invoca încălcarea unui drept. O cerere de control al legalității în materie de mediu nu este admisibilă în temeiul UmwRG, întrucât Regulamentul LSG nu este o decizie în sensul UmwRG. Astfel, potrivit

dreptului național, adoptarea regulamentului nu era supusă unei obligații de a efectua o evaluare ecologică strategică sau o preevaluare.

- 6 Răspunsul la întrebările adresate ar putea conduce la admiterea acțiunii reclamantei. Prin intermediul primelor două întrebări se urmărește să se stabilească dacă în privința Regulamentului LSG a existat o obligație de evaluare ecologică strategică în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP. În acest caz, calea de atac ar fi admisibilă în temeiul UmwRG. Dacă, înainte de adoptarea Regulamentului LSG, ar fi fost necesar să se efectueze o evaluare ecologică strategică în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP, recursul formulat de reclamantă ar fi admisibil și pe fond. În acest caz, instanța de trimitere ar trebui, probabil, să declare Regulamentul LSG nevalid ca urmare a omisiunii unei etape procedurale obligatorii pentru adoptarea acestui regulament.
- 7 Cea de a treia întrebare, referitoare la articolul 3 alineatul (4) din Directiva EEPP, este, de asemenea, relevantă pentru soluționarea litigiului. Dacă Regulamentul LSG ar defini un cadru în care punerea în aplicare a proiectelor va putea fi autorizată în viitor în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva EEPP, potrivit dreptului național, pârâtul ar fi trebuit să supună Regulamentul LSG unei preevaluări și, prin urmare, unei examinări a fiecărui caz în sensul articolului 3 alineatul (5) din Directiva EEPP. În acest caz, o cale de atac ar fi admisibilă în conformitate cu UmwRG. În orice caz, această cale de atac ar fi întemeiată dacă preevaluarea ar fi trebuit să conducă la o obligație de efectuare a unei evaluări ecologice strategice. În acest caz, Regulamentul LSG ar trebui declarat nevalid.
- 8 Instanța de trimitere arată în continuare că întrebările adresate au o importanță considerabilă care depășește cazul individual. În Republica Federală Germania, practica a considerat până în prezent că desemnarea unor arii de conservare, inclusiv desemnarea unor arii speciale de conservare în conformitate cu Directiva 92/43/CEE, nu trebuie să facă obiectul unei evaluări ecologice strategice și nici al unei preevaluări corespunzătoare. Prin urmare, astfel de evaluări nu au fost efectuate. În cazul în care răspunsul Curții de Justiție a Uniunii Europene la aceste întrebări conduce la o obligație a unei evaluări ecologice strategice în temeiul dreptului Uniunii sau, în orice caz, la o obligație de preevaluare în temeiul dreptului național, este posibil ca numeroase desemnări de arii de conservare să fie afectate de erori de procedură intervenite după expirarea termenului de transpunere a Directivei EEPP, și anume la 21 iulie 2004. Potrivit dreptului național, o astfel de eroare de procedură determină, în principiu, nevaliditatea regulamentului necesar desemnării. Recunoașterea unei obligații de evaluare ecologică strategică sau de preevaluare ar putea astfel să reducă în mod considerabil nivelul de protecție a naturii și a peisajului atins în Germania [a se vedea în această privință Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauza A și alții (turbinele eoliene la Aalter și Nevelle), C-24/19, EU:C:2020:143].

Cu privire la prima întrebare

- 9 Instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește aspectul dacă din articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP rezultă o obligație de a efectua o evaluare ecologică strategică în vederea adoptării unui regulament privind ariile protejate peisagistic.
- 10 În temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva EEPP, o evaluare ecologică în conformitate cu articolele 4-9 din Directiva EEPP se realizează pentru planurile și programele prevăzute la articolul 3 alineatele (2)-(4) din Directiva EEPP care pot avea efecte semnificative asupra mediului. În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP, o evaluare ecologică – sub rezerva alineatului (3) – se realizează pentru toate planurile și programele care sunt elaborate pentru agricultură, silvicultură, pescuit, energie, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gestionarea apei, telecomunicații, turism, planificare urbană și rurală sau utilizarea terenului și care definesc cadrul în care punerea în aplicare a proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva 85/337/CEE – în prezent Directiva 2011/92/UE [a se vedea articolul 14 alineatul (2) din Directiva EEM] – va putea fi autorizată în viitor.

Existența unui plan sau a unui program în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva EEPP

- 11 Întemeindu-se pe jurisprudența Curții (Hotărârea din 11 septembrie 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias și alții, C-43/10, EU:C:2012:560, punctul 94 și următorul, și Hotărârea din 27 octombrie 2016, D'Oultremont și alții, C-290/15, EU:C:2016:816, punctul 52; a se vedea de asemenea Hotărârea din 12 iunie 2019, CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, punctul 54 și jurisprudența citată; de asemenea, Hotărârea din 22 martie 2012, Inter-Environnement Bruxelles și alții, C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 41), instanța de trimitere consideră că Regulamentul LSG constituie un plan sau un program în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva EEPP.

Definirea cadrului pentru autorizarea proiectelor

- 12 Articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP impune ca planul sau programul să definească cadrul în care punerea în aplicare a proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva EEM va putea fi autorizată în viitor. Potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea „planuri și programe” vizează orice act care, prin definirea normelor și a procedurilor, stabilește un ansamblu semnificativ de criterii și de modalități pentru autorizarea și pentru punerea în aplicare a unuia sau mai multor proiecte care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului [Hotărârea din 11 septembrie 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias și alții, C-43/10, EU:C:2012:560, punctul 94 și următorul, Hotărârea din 27 octombrie 2016, D'Oultremont și alții, C-290/15, EU:C:2016:816, punctul 52, Hotărârea din 8 mai 2019, Verdi Ambiente e Società (VAS) – Aps Onlus și alții, C-305/18, EU:C:2019:384, punctul 50, și Hotărârea din 12 iunie 2019, CFE, C-

43/18, EU:C:2019:483, punctul 61]. Potrivit Hotărârii din 7 iunie 2018, Inter-Environnement Bruxelles și alții (C-671/16, EU:C:2018:403, punctul 55), precum și Hotărârii din 7 iunie 2018, Thybaut și alții, C-160/17, EU:C:2018:401, punctul 55), noțiunea „ansamblu semnificativ de criterii și de modalități” trebuie înțeleasă în mod calitativ. Astfel, trebuie evitate posibilele strategii de eludare a obligațiilor prevăzute de Directiva EEPP, care se pot materializa printr-o fragmentare a măsurilor, reducând astfel efectul util al acestei directive [de asemenea Hotărârea din 8 mai 2019, Verdi Ambiente e Società (VAS) – Aps Onlus și alții, C-305/18, EU:C:2019:384, punctul 51].

- 13 Pentru a stabili dacă un plan sau un program definește cadrul în care punerea în aplicare a unor proiecte enumerate în anexele I și II la Directiva EEM va putea fi autorizată în viitor, trebuie să se examineze conținutul și finalitatea acestui plan/program, ținând seama de întinderea evaluării ecologice a proiectelor, astfel cum este prevăzută în directiva menționată (Hotărârea Curții din 17 iunie 2010, Terre wallonne și Inter-Environnement Wallonie, C-105/09 și C-110/09, EU:C:2010:355, punctul 45).
- 14 În această privință, instanța de trimitere are îndoieli în legătură cu aspectul dacă Regulamentul LSG definește un cadru în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP.
- 15 Acesta prevede, desigur, o anumită serie de interdicții generale și de obligații de autorizare aplicabile unui număr de proiecte și de utilizări. Astfel, în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul LSG, în cadrul ariei protejate peisagistic sunt interzise toate acțiunile care modifică caracterul acesteia sau care contravin obiectivului de protecție urmărit de aria protejată peisagistic. Articolul 5 alineatele (1) și (2) din Regulamentul LSG instituie posibilitatea unei aprobări prin intermediul unei autorizații pentru diferite măsuri care sunt interzise în temeiul articolului 4 din Regulamentul LSG. În sfârșit, articolul 6 din Regulamentul LSG prevede excepții de la limitările prevăzute de regulament, iar articolul 7 din Regulamentul LSG prevede posibilitatea scutiilor.
- 16 Se ridică totuși problema dacă acest lucru este suficient pentru recunoașterea unui cadru în sensul directivei. Potrivit economiei articolului 3 din Directiva EEPP, condițiile materiale servesc definirii cadrului în care punerea în aplicare a proiectelor enumerate în anexele I și II la Directiva EEM va putea fi autorizată în viitor și clasificării în unul dintre sectoarele menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP pentru delimitarea de planurile și de programele care intră sub incidența articolului 3 alineatul (4) din Directiva EEPP. O astfel de delimitare este necesară, întrucât reglementările produc efecte juridice diferite. În ceea ce privește planurile și programele care intră sub incidența articolului 3 alineatul (2) din Directiva EEPP, trebuie efectuată întotdeauna o evaluare ecologică strategică. În schimb, planurile și programele prevăzute la articolul 3 alineatul (4) din Directiva EEPP nu trebuie să facă obiectul unei evaluări ecologice strategice decât dacă statele membre au stabilit, în conformitate cu articolul 3 alineatul (5) din Directiva EEPP, că acestea pot avea efecte

semnificative asupra mediului; în celelalte situații nu este necesară o evaluare ecologică [a se vedea de asemenea considerentul (11) al Directivei EEPP].

- 17 Prin urmare, potrivit instanței de trimitere, definirea cadrului în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP trebuie să prezinte o orientare concretă sau o legătură specifică cu proiectele care figurează în anexele I și II la Directiva EEM. Planurile și programele trebuie să includă cadrul de referință sau cadrul normativ pentru autorizarea ulterioară a proiectelor care, potrivit concepției legiuitorului Uniunii, au efecte semnificative asupra mediului și ale căror efecte asupra mediului trebuie evaluate, din acest motiv, la un nivel mai înalt, superior aprobării unui proiect concret și anterior acesteia [a se vedea Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauza A și alții (turbinele eoliene la Aalter și Nevelle), C-24/19, EU:C:2020:143, punctele 33, 35 și 74]. Curtea a reținut un cadru de referință/normativ pentru autorizarea proiectelor în acest sens, de exemplu, atunci când planul privește norme tehnice, modalități de exploatare, norme de nivel sonor și determină astfel condițiile aplicabile sectorului în cauză în care proiectele concrete vor putea fi autorizate (a se vedea Hotărârea din 27 octombrie 2016, D’Oultremont și alții, C-290/15, EU:C:2016:816, punctul 50). Avocatul general Sánchez-Bordona se raliază acestei jurisprudențe în Concluziile sale prezentate în cauza A și alții (turbinele eoliene la Aalter și Nevelle) (C-24/19, EU:C:2020:143, punctul 93), subliniind că reglementarea flamandă în discuție în cauza respectivă ar stabili în mod detaliat prevederi referitoare la aspecte sensibile precum zgomotul, umbra proiectată, securitatea și natura turbinelor eoliene. În aceste condiții, potrivit instanței de trimitere, nu este suficient ca un plan sau un program, de exemplu, ca urmare a întinderii domeniului său de aplicare, să acopere (ocazional) inclusiv „proiectele enumerate în anexele I sau II la Directiva 2011/92/UE”, fără a le viza în mod special sau fără a controla aprobarea lor într-o manieră precisă.
- 18 În cazul în care este necesară legătura cu un proiect, Regulamentul LSG nu definește un cadru în care punerea în aplicare a proiectelor enumerate în anexele I sau II la Directiva EEM va putea fi autorizată în viitor. Aceasta rezultă din însuși obiectivul de protecție urmărit de Regulamentul LSG. În plus, regulamentul nu conține nici norme specifice privind aprobarea proiectelor în sensul anexelor I și II la Directiva EEM. Un astfel de regulament privind ariile protejate peisagistic nu controlează aprobarea proiectelor, ci vizează în principal prevenirea sau, cel puțin, elaborarea proiectelor în conformitate cu protecția naturii.

Cu privire la a doua întrebare

- 19 Cea de a doua întrebare privește cealaltă condiție prevăzută la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP, potrivit căreia planurile și programele trebuie elaborate pentru agricultură, silvicultură, pescuit, energie, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gestionarea apei, telecomunicații, turism, planificare urbană și rurală sau utilizarea terenului. Instanța de trimitere are îndoieli că aceasta este situația în speță, întrucât Regulamentul LSG a fost elaborat în sectorul

protecției naturii și conservării peisajelor, iar nu în unul dintre sectoarele menționate mai sus.

- 20 Pornind de la considerentul (10) al Directivei EEPP, clasificarea în sectoarele prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP presupune ca în sectoarele menționate să fie vorba, în mod tipic, de efecte semnificative asupra mediului și ca aceste planuri să facă, în principiu, obiectul unei evaluări ecologice strategice. Aceasta presupune ca planul sau programul să poată fi în mod clar clasificat în sectorul respectiv. Acest lucru este ilustrat de articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP prin faptul că planul sau programul trebuie să fie „elaborat” în acest sector, cu alte cuvinte, trebuie să fie conceput în mod specific pentru acest sector. Articolul 5 din Directiva EEPP confirmă această constatare. Potrivit acestui articol, raportul de mediu trebuie, printre altele, să identifice, să descrie și să evalueze efectele probabile importante asupra mediului ale punerii în aplicare a planului sau a programului și alternative rezonabile [alineatul (1)], precum și informații privind stadiul planului sau al programului în procesul de luare a deciziei [alineatul (2)]. Aceste cerințe sunt adaptate planurilor și programelor din sectoarele prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP, dar nu corespund unui regulament care urmărește protecția naturii și conservarea peisajelor. În acest context, este logic ca sectoarele de protecție a naturii și de conservare a peisajelor să nu fie menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP.
- 21 În jurisprudența Curții, condiția referitoare la „elaborare” într-un anumit sector a fost respectată doar în mică măsură până în prezent (de exemplu, Hotărârea din 12 iunie 2019, CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, punctul 61 și următorul; a se vedea de asemenea Hotărârea din 7 iunie 2018, Inter-Environnement Bruxelles și alții, C-671/16, EU:C:2018:403, punctul 43 și următorul, privind sectoarele de planificare urbană și rurală și utilizarea terenului). În acest context, instanța de trimitere consideră că este necesar să se stabilească de către Curte dacă „elaborarea” presupune o orientare specifică axată pe unul dintre sectoarele menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP sau dacă este suficient ca planurile și programele să aibă efecte asupra sectoarelor menționate (în speță, agricultura, silvicultura, utilizarea terenului), chiar dacă acestea au fost elaborate pentru un alt sector neprevăzut la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP (în speță, protecția naturii și conservarea peisajelor). Clarificarea acestei probleme prezintă o importanță deosebită, întrucât „elaborarea” pentru un anumit sector delimitează planurile și programele prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP de cele prevăzute la articolul 3 alineatul (4) din Directiva EEPP.

Cu privire la a treia întrebare

- 22 Cea de a treia întrebare privește interpretarea articolului 3 alineatul (4) din Directiva EEPP. Această problemă se ridică numai în cazul în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene consideră necesară o legătură concretă cu proiectele enumerate în anexele I și II la Directiva EEM (prima întrebare) sau acceptă

necesitatea unei elaborări specifice în unul dintre sectoarele menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP (a doua întrebare). Astfel, în această ipoteză, ar trebui să se considere că Regulamentul LSG nu ar fi trebuit să facă obiectul unei evaluări ecologice strategice în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP.

- 23 Potrivit articolului 3 alineatul (4) din Directiva EEPP, statele membre determină, în conformitate cu articolul 3 alineatul (5) din Directiva EEPP, dacă planurile și programele, altele decât cele prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Directiva EEPP, care definesc cadrul în care punerea în aplicare a proiectelor poate fi autorizată în viitor, pot avea efecte semnificative asupra mediului. Reiese din jurisprudența Curții că criteriul „definirii cadrului” care figurează la articolul 3 alineatul (4) din Directiva EEPP trebuie interpretat în același mod precum cel prevăzut la articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva EEPP (a se vedea Hotărârea din 12 iunie 2019, CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, punctul 60). Astfel, problemele ridicate de prima întrebare se ridică și în cazul articolului 3 alineatul (4) din Directiva EEPP. Așadar, în conformitate cu cele afirmate mai sus, este necesară și în acest caz o legătură concretă între planuri și programe și „proiectele” pentru care este definit cadrul, deoarece, în lipsa unei asemenea legături – cu excepția planurilor sau a programelor care nu conțin decât prevederi pentru proiectele care nu necesită autorizație (Hotărârea din 12 iunie 2019, CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, punctul 65) – nu ar exista, în definitiv, planuri sau programe care să nu intre în domeniul de aplicare al Directivei EEPP. Acest lucru ar fi contrar considerentului (11) al Directivei EEPP.
- 24 Prin urmare, cea de a treia întrebare urmărește să se stabilească cât de concretă trebuie să fie legătura dintre planuri și programe și „proiectele” pentru care este definit cadrul.